

UCHWAŁA NR XIX/125/2025
RADY MIEJSKIEJ GORZOWA ŚLĄSKIEGO

z dnia 29 października 2025 r.

w sprawie pomników przyrody

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) w zw. z art. 44 ust. 1, 2, 3a i art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, poz. 1940, Dz. U. z 2025 r. poz. 884) po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu, **Rada Miejska Gorzowa Śląskiego uchwala, co następuje**

§ 1. 1. Ustanawia się pomnikami przyrody na terenie Gminy Gorzów Śląski drzewa gatunku:

- 1) dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący w Pawłowicach;
- 2) platan klonolistny (*Platanus x acerifolia*, *Platanus x hispanica*) rosnący w Uszycach;
- 3) dwie zrosnięte ze sobą na kształt litery „H” sosny pospolite (*Pinus sylvestris*) rosnące w Gołej;
- 4) kłokoczka południowa (*Staphylea pinnata*), rosnąca w Gorzowie Śląskim przy ul. Krótkiej.

2. Wymiary i położenie każdego z pomników przyrody, o których mowa w § 1, określa się w załączniku do uchwały. Okazy pomnikowe znajdują się na terenach nie będących własnością gminy.

§ 2. Nadzór nad pomnikami przyrody, o których mowa w § 1 ust. 1 sprawuje Burmistrz Gorzowa Śląskiego.

§ 3. Szczególnym celem ochrony pomników przyrody, o których mowa w § 1 ust. 1, jest zachowanie wartości przyrodniczych, krajobrazowych, naukowych i kulturowych.

§ 4. W ramach ochrony czynnej, w stosunku do pomników przyrody, o których mowa w § 1, ustala się możliwość dokonywania zabiegów pielęgnacyjno-zabezpieczających, z uwzględnieniem zasad dobrych praktyk ogrodniczych, zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami chirurgii drzew.

§ 5. W stosunku do pomnika przyrody, o którym mowa w § 1, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzania lub przekształcania pomnika przyrody;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- 4) umieszczania tablic reklamowych.

§ 6. Na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r. nr 92, poz. 753, nr 99, poz. 826, z 2011 r. nr 291, poz. 1707, z 2016 r. poz. 2260) tracą moc pkt nr 41, nr 211, nr 296 i nr 297 załącznika do Rozporządzenia nr 0151/P/38/05 Wojewody Opolskiego z dnia 26 października 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Opolskiego nr 72, poz. 2231).

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gorzowa Śląskiego.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.

Przewodniczący Rady

Marcin Schirch

WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY

Lp.	Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 130 cm lub porośnięta powierzchnia terenu	Wysokość drzewa [m]	Nr ewidencyjny działki, obręb	Położenie geograficzne (szerokość geograficzna – N, długość geograficzna – E) układ współrzędnych WGS84	Opis lokalizacji
1.	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	580	17	498, Pawłowice	N 50° 59' 30.5'' E 18° 23' 53.7''	Pawłowice, przy drodze powiatowej nr 1913 O, obok linii energetycznej 400 kV
2.	platan klonolistny (<i>Platanus x acerifolia</i> , <i>Platanus x hispanica</i>),	635	23,5	1127, Uszyce	N 51° 05' 51.1'' E 18° 20' 49.1''	Uszyce 18-19, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
3.	sosny pospolite (<i>Pinus sylvestris</i>) – grupa drzew zrosniętych ze sobą na kształt litery „H”	107 152	23 23	86/6, Goła	N 51° 03' 33.8'' E 18° 22' 08.9''	Goła, Nadleśnictwo Kluczbork, Leśnictwo Tęczynów, oddział 86c
4.	kłokoczka południowa (<i>Staphylea pinnata</i>)	4 m ²	2,5	102, Gorzów Śląski	N 51° 02' 30.5'' E 18° 24' 37.9''	Gorzów Śląski, ul. Krótka

Uzasadnienie

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 21 pkt 4 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r., Nr 92, poz. 753 i Nr 99, poz. 826; z 2011 r., Nr 291, poz. 1707 oraz z 2016 r., poz. 2260) kompetencje w zakresie ustanawiania pomników przyrody zostały przekazane radom gmin.

Wymienione w niniejszej uchwale okazy pomnikowe zostały zawarte w rozporządzeniu nr 0151/38/05 Wojewody Opolskiego z dnia 26 października 2005r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2005r. Nr 72, poz. 2231) pod pozycjami:

- 1) dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący w Pawłowicach – poz. 297
- 2) platan klonolistny (*Platanus x acerifolia*, *Platanus x hispanica*) rosnący w Uszycach – poz. 211
- 3) dwie zrosnięte ze sobą na kształt litery „H” sosny pospolite (*Pinus sylvestris*) rosnące w Gołej – poz. 41
- 4) kłokoczka południowa (*Staphylea pinnata*), rosnąca w Gorzowie Śląskim przy ul. Krótkiej – poz. 296.

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody obowiązkiem m.in. organów administracji publicznej jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, w tym zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień, a celem ochrony przyrody jest m.in. ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień. Ochrona zieleni oraz zadrzewień może polegać m.in. na uznawaniu najcenniejszych drzew (rosnących pojedynczo lub w grupach) za pomniki przyrody. W myśl art. 40 ust. 1 ustawy, pomnikami przyrody są pojedyncze twory (lub ich skupiska) przyrody żywej i nieożywionej o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Jako przykłady pomników przyrody w powyższym artykule wskazane zostały okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Natomiast w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz. U. z 2017 r., poz. 2300) określono kryteria, jakimi należy się kierować przy kwalifikowaniu np. drzew jako kandydatów do objęcia ochroną pomnikową. W myśl art. 44 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy, określającej nazwę danego obiektu, jego położenie, szczególne cele ochrony, zakazy właściwe dla tego obiektu, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 powyższej ustawy, sprawującego nadzór nad pomnikiem przyrody, a w razie potrzeby – ustalenia dotyczące czynnej ochrony. Projekt stosownej uchwały rady gminy wymaga uzgodnienia – zgodnie z art. 44 ust. 3a ustawy – z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

W myśl art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478, poz. 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) uchwała rady gminy w sprawie ustanowienia pomników przyrody określa nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, w razie potrzeby ustalenia dotyczące jego czynnej ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu, obszaru lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 ustawy.

Zaproponowane w projekcie uchwały zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- umieszczania tablic reklamowych,

są zgodne z katalogiem zakazów określonych w art. 45 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz adekwatne zarówno do aktualnego i przewidywanego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu, na którym rosną okazy pomnikowe, jak i dających się obecnie zidentyfikować zagrożeń dla jego stanu oraz możliwości zachowania i ochrony.

Natomiast w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz. U. z 2017 r., poz. 2300) określono kryteria, jakimi należy się kierować przy kwalifikowaniu np. drzew jako kandydatów do objęcia ochroną pomnikową.

W przedłożonym projekcie uchwały zaproponowano objęcie ochroną – w formie ustanowienia pomnika przyrody – trzech drzew z gatunku

- 1) dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący w Pawłowicach;
 - 2) platan klonolistny (*Platanus x acerifolia*, *Platanus x hispanica*) rosnący w Uszycach;
 - 3) dwie zrosnięte ze sobą na kształt litery „H” sosny pospolite (*Pinus sylvestris*) rosnące w Gołej;
- oraz krzewu
- 4) kłokoczka południowa (*Staphylea pinnata*), rosnąca w Gorzowie Śląskim przy ul. Krótkiej.

Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący w Pawłowicach spełnia kryteria określone we wspomnianym powyżej rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r., to znaczy:

- obwód jego pnia (mierzony na wysokości 130 cm) wynosi 580 cm i przekracza minimalny obwód pnia określony w załączniku do powyższego rozporządzenia dla dębu szypułkowego wynoszący 300 cm;
- drzewo wyróżnia się spośród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku, przede wszystkim ze względu na obwód pnia;
- ma szczególne walory przyrodnicze

Platan klonolistny (*Platanus x acerifolia*, *Platanus x hispanica*) rosnący w Uszycach spełnia kryteria określone we wspomnianym powyżej rozporządzeniu, to znaczy:

- obwód jego pnia (mierzony na wysokości 130 cm) wynosi 635 cm i przekracza minimalny obwód pnia określony w załączniku do powyższego rozporządzenia dla platanu wynoszący 300 cm;
- drzewo wyróżnia się spośród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku, przede wszystkim ze względu na obwód pnia i rozpiętość korony;
- ma szczególne walory przyrodnicze i krajobrazowe i historyczne – rośnie na dziedzińcu reprezentacyjnym zespołu dworsko – parkowego w Uszycach, stanowiącego dobro kultury wpisane do rejestru zabytków.

Dwie zrosnięte ze sobą na kształt litery „H” sosny pospolite (*Pinus sylvestris*) rosnące w Gołej; drzewa tworzą pewną osobliwość dendrologiczną poprzez zrosnięcie się pni dwóch drzew na kształt litery „H”

Kłokoczka południowa (*Staphylea pinnata*), rosnąca w Gorzowie Śląskim przy ul. Krótkiej jest gatunkiem ściśle chronionym, występującym na nielicznych stanowiskach na obrzeżach dąbrów i lasów bukowych w południowo-wschodniej Polsce. Bardzo rzadko występuje w południowo-zachodniej Polsce.

Objęcie przedmiotowych drzew i krzewu ochroną prawną pozwoli na zachowanie dla przyszłych pokoleń cennego tworu przyrody żywej, zwiększy świadomość ekologiczną mieszkańców i przyczyni się do kształtowania wizerunku gminy jako aktywnie prowadzącej działania na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Działania związane z aktualizacją uchwały w zakresie pomników przyrody na terenie Gminy Gorzów Śląski poprzedzone zostały inwentaryzacją w terenie, aktualizacją kart ewidencyjnych zawierających szczegółowe dane każdego z drzew oraz wykonaniem dokumentacji fotograficznej.

Projekt przedłożonej uchwały został pozytywnie uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu postanowieniem znak WPN.623.27.2025.AP z dnia 30 września 2025 roku.